

פרשת אלה הדברים

פרק א

(ב) בעבר הירדן במדבר בערבה. ואם תבין סוד הי"ב גם ויכתוב וכו'. החכם דקדק הנה >באמרו¹ שאלה הדברים דבר משה בעבר הירדן, וידוע הוא שמשה לא עבר הירדן. ולא יתכן לומר, דבר זה היה בעבר הירדן, אלא לאשר הם בעבר הצד שכנגד הצד ההוא הרמוז.² וכונתו, שמשה לא כתב זה, רק יהושע כאשר עבר הירדן. והביא גם כן כל שאר הפסוקים אשר דעתו³ שלא כתבם משה, וזהו אמרו **וּסוּד הַי"ב**,⁴ ר"ל י"ב פסוקים שיש מן: ויעל משה (דב' לד, א), עד סוף התורה (שם, יב). וכן דעתו בכל שאר הפסוקים שהביא, כי נראה אליו כן⁵ לפי סדר הדברים. ואנחנו לא נאות⁶ אליו בזה הפירוש, כי כונתנו, שהכל כתב משה מפי השם. ובעבור שהיו עתה קרובים לעבור הירדן, צוהו השם בלשון >מורה⁷ שכבר עברוהו, בעבור >שיספרו⁸ הדורות הבאים שיהיו בארץ ישראל בלשון שיבינו⁹ אנה נאמרו אלו הדברים.¹⁰

פרק ב

(כ) זמזמים. מלה מתוקנת על משפט לשון הקדש. תקונה היא מלת 'רפאים', וכן: האחשתרנים (אסתר ח, י), היא מלה פרסית,¹¹ ותקונה:¹² בני הרמכים (שם).¹³

פרק ג

(יא) כי לא יהיה בצלם אדם כלל. זה כנגד¹⁴ מה שאמרו רבותינו בברכות¹⁵ על עוג.¹⁶

¹ כך בכ"י בדה; בכ"א אג: באמת.

² בכ"י ב ליתא.

³ בכ"י ב: כונתו.

⁴ בכ"י ג: ואם תבין סוד י"ב.

⁵ בכ"י דה: רק.

⁶ בכ"י דה: נודה.

⁷ כך בכ"י בגדה; בכ"י א ליתא.

⁸ כך בכ"י בגדה; בכ"י א: שספרו.

⁹ בכ"י ב: שיכירו.

¹⁰ בכ"י דה: שיבינו אותו אומרי דברים אלו.

¹¹ בכ"י ד: ערבית.

¹² בכ"י ב: ותקונה.

¹³ ראה א"ע, בר' לט, כא.

¹⁴ בכ"י בדה: נגד.

¹⁵ בכ"י ג: במסכת ברכות; בכ"י דה ליתא.

¹⁶ ראה ברכות נד ע"ב.